

**UNIVERSITATEA DE STAT DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT A
REPUBLICII MOLDOVA**

**Cu titlu de manuscris
CZU:378.1.02(043.2):796.41**

BRANIȘTE GHEORGHE

**FORMAREA COMPETENȚELOR DE PROIECTARE DIDACTICĂ
LA STUDENȚII FACULTĂȚILOR DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT**

Specialitatea 533.04 – Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

**AUTOREFERAT
al tezei de doctor în științe pedagogice**

CHIȘINĂU, 2015

**Teza a fost elaborată în cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport
a Republicii Moldova
Catedra Teoria și Metodica Culturii Fizice**

Conducător științific:

Danail Sergiu - doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău

Membrii Consiliului Științific Specializat:

- 1. Manolachi Veaceslav**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău - președinte
- 2. Povestca Lazari**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău – secretar științific
- 3. Dorgan Viorel**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău - membru
- 4. Dandara Otilia**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău - membru
- 5. Dragu Mircea**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea „Dunărea de Jos”, Galați, România - membru

Referenți oficiali:

- 1. Pîslaru Vlad**, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Chișinău
- 2. Grimalschi Teodor**, doctor în științe pedagogice, profesor universitar, USEFS, Chișinău

Susținerea va avea loc la **14 iulie 2015, ora 12.00, la ședința Consiliului Științific Specializat D 40 533.04. – 13 din cadrul Universității de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova.**

Adresa: or. Chișinău, str. A. Doga 22.

Teza de doctor și autoreferatul pot fi consultate la biblioteca Universității de Stat de Educație Fizică și Sport, pe site-ul www.cnaa.md și la Biblioteca Națională a Republicii Moldova.

Autoreferatul a fost expediat la 12 iunie 2015.

**Secretar științific al
Consiliului Științific Specializat
doctor în științe pedagogice,
prof. univ.**

Povestca Lazari

**Conducător științific
doctor în științe pedagogice,
prof. univ.**

Danail Sergiu

Autor

Braniște Gheorghe

© *Braniște Gheorghe 2015*

REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate

Teoria și practica învățământului universitar de cultură fizică se dovedește a fi mult mai complexă pentru că urmărește formarea capacităților cognitive, motrice, psihomotrice, afective și moral-volitive, ce mai apoi sunt transpuse în succesul activității zilnice. Această finalitate poate fi realizată de către specialistul din domeniul culturii fizice prin procesul de predare-învățare-evaluare, posedând competențe de proiectare didactică multiformă cu elemente de creație [8, 9].

Analiza și generalizarea teoriei și practicii învățământului universitar din domeniu ne demonstrează faptul că procesul existent al pregătirii profesionale pedagogice a viitorilor specialiști de cultură fizică nu formează în deplină măsură orientarea sistemică spre activitatea profesională, spre motivația profesional conștientizată, unde predomină orientarea spre rezultat, dar nu spre interacțiunea participanților ai procesului pedagogic, lipsește analiza calitativă a rezultatelor activității date. În legătura cu aceasta a apărut necesitatea de a revizui tehnologiile educaționale care se aplică în procesul pregătirii viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea didactică. Și mai cu seamă, după cum menționează mulți autori ca Н.В. Кузьмина, В.М. Моторин, Е.Н. Ильин, С.Н. Данаил aceasta se referă la activitatea de proiectare didactică și competențele ale acesteia [21, 26, 30, 32].

În urma examinării activității tinerilor profesori de educație fizică, în cercetările autorilor С.Н. Данаил, I. Carp, M. Gonzi-Raicu, N. Tomșa, M.C. Nanu s-a stabilit că ei se confruntă cu unele dificultăți în procesul de proiectare didactică și ca urmare – pentru organizarea și dirijarea procesului întreg instructiv-educativ al educației fizice școlare [9, 14, 15, 16, 22]. Aceasta în măsură semnificativă este condiționată de faptul că, în prezent se reliefează vădit contradicții între necesitățile obiective ale practicii pedagogice și nivelului de pregătire al viitorului profesor.

Analiza preliminară a stării problemei date în baza literaturii de specialitate și practicii existente ne-a permis de a stabili că, în planurile de studii a instituțiilor universitare de cultură fizică nu i se atribuie atenția cuvenită pregătirii teoretice și practice pentru activitatea de proiectare didactică în cadrul educației fizice școlare. Motivele de bază ale acesteia sunt:

- insuficiența argumentării științifice a utilizării activității de proiectare în pregătirea viitorilor profesori pentru activitatea didactică;
- însușirea fragmentară și nesistemică a elementelor separate de proiectare, ceea ce nu permite o viziune sistemică a proiectării didactice necesară pentru activitatea pedagogică a viitorilor specialiști;

- abordarea sporadică a aspectelor de conținut și a elementelor tehnologice ai activității de proiectare în procesul pregătirii viitorilor profesori pentru activitatea didactică.

Cele expuse anterior reprezintă repere pentru actualizarea problemei de cercetare, care este determinată prin contradicție între necesitatea formării competențelor ale viitorilor profesori pentru activitatea de proiectare didactică și nivelului teoretico-metodic slab elaborat și reflectat în programele de studii de la facultățile respective.

Scopul cercetării. Perfecționarea procesului de formare a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”.

Obiectivele cercetării:

1. Studierea teoriei și practicii a activității de proiectare didactică în cadrul disciplinei „Educația fizică” din sistemul de învățământ școlar.
2. Aprecierea nivelului de pregătire a studenților – viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea de proiectare didactică.
3. Determinarea conținutului și structurii programei cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”.
4. Elaborarea teoretică și aprobarea experimentală a programei „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”, în vederea pregătirii profesional-pedagogice a specialistului din domeniu.

Problema științifică importantă soluționată în domeniu constă în elaborarea, aplicarea și demonstrarea valorii teoretico-metodologice și practice a programei de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” orientat spre unitatea a tuturor formațiunilor constitutive ale competenței integrative.

Noutatea și originalitatea cercetării constă în: - determinarea la nivelul sistemic teoretico-conceptual a structurii și conținutului competențelor de proiectarea didactică ale profesorului de educație fizică care sunt constituite din acele 3 componente de bază: cognitive, operaționale și atitudinale; - elaborarea programei a procesului de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică care vizează: 1 – etapa de pregătire teoretică; 2 – etapa de pregătire practico-metodică; 3 - etapa practicii pedagogice nemijlocite în cadrul practicii școlare; - elaborarea tehnologiei de formare a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” bazată pe sistemul integrativ pedagogic al lecțiilor (teoretice, metodice, seminare, facultative, independente).

Importanța teoretică este determinată prin - contradicție între necesitatea formării competențelor ale viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea de proiectare didactică și nivelul teoretico-metodic insuficient elaborat și reflectat în programele de studii de la facultățile respective, elaborarea unei variante optime a conținutului cursului experimental existent „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” sub aspectul formării competențelor de proiectare didactică cu condiția elaborării unei metodologii respective ce va ține cont de cerințele actuale ce prezintă premiza majoră în abordarea acestei probleme.

Valoarea aplicativă constă în:

- elaborarea și argumentarea experimentală a cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” care poate fi aplicat în cadrul pregătirii profesionale a studenților de la facultățile de educație fizică și sport, precum și în sistemul de reciclare și perfecționare a cadrelor didactice din domeniu;

- argumentarea criteriilor de evaluare ale nivelului de formare a competențelor pentru activitatea de proiectare didactică la absolvenți – viitorii profesori de educație fizică.

Aprobarea rezultatelor cercetării

Rezultatele cercetării au fost comunicate la conferințe științifice internaționale (or. Kiev; or. Dnepropetrovsk; or. Iași; or. Chișinău), de imitare și cele la nivelul complexului întreg, care formează priceperile activității integrative. În același timp, construirea conținutului cu scop determinat a activităților instructive cu studenții în cadrul practicii pedagogice școlare desfășurate în Liceul Teoretic „L.Deleanu”, Liceul Teoretic „O.Ghibu”, Școala primară de Creativitate și invenție „Prometeu Junior” din or. Chișinău, ne-a permis să perfecționăm procesul pregătirii lor metodice, la nivelul conștientizării sigure a aspectelor procesuale a activității de proiectare didactică.

Publicațiile la tema tezei. Rezultatele cercetării sunt reflectate în 16 lucrări ce au fost publicate în reviste de specialitate și prezentate la sesiuni de comunicări științifice internaționale, în țară și peste hotare.

Volumul și structura tezei. Teza cuprinde: introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări, bibliografie 277 surse, 12 anexe, 121 pagini de text de bază, 21 figuri, 27 tabele.

Cuvinte cheie: competență profesională, competență de proiectare didactică, pregătire profesională, activitate didactică, proiect de lecție, curs opțional, programă de formare pe etape.

PROBLEME TEORETICO-METODOLOGICE ALE ACTIVITĂȚII DE PROIECTARE DIDACTICĂ ÎN CADRUL PROCESULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘCOLARĂ

(conținutul de bază al capitolului 1)

În literatura de specialitate noțiunea de „proiectare” este definită ca *procesul* de creare a proiectului – prototip al obiectului presupus, sau posibil, starea lui [34, p.1077]. Reieșind dintr-o asemenea determinare a termenului precum și complexitatea conținutului a activității profesional-pedagogice, proiectarea poate fi analizată în calitate de *funcție* a fiecărui pedagog și a oricărui tip de instituție educațională, pentru care aceasta este nu mai puțin important, decât cea organizatorică, gnostică și comunicativă.

Investigațiile teoretice orientate spre proiectare ne permit să afirmăm că actualmente în știința pedagogică s-a format o **paradigmă de proiectare**, componentele conceptuale de bază fiind: filozofia educației, care definește valorile și semnificațiile; metodologia generală de proiectare, care permite de a stabili obiectivele și mijloacele de dirijare; principiile și legitățile pedagogiei, psihologiei și ale altor științe, care cercetează toate predispozițiile și condițiile de dezvoltare a sistemelor de instruire.

Abordarea analitică a literaturii din domeniu ne-a permis să facem unele generalizări, ce se referă la procesul de proiectare în sfera învățământului:

1. Astăzi, în condițiile modificărilor dinamice și cardinale în comunitate, proiectarea se plasează ca o modalitate fundamentală, principial nouă adecvată schimbărilor ce persistă în învățământ și practica pedagogică.

2. Practica pedagogică cuprinde în sine totalitatea activităților integrative care sunt în legătură indisolubilă concomitent cu construirea (ideii elaborate de proiectare) și realizarea practică a proiectării gândite.

3. Paradigma de proiectare deja definită în învățământ cuprinde înafară de aspectele sale pedagogice și proiectarea psihologo-pedagogică a proceselor educaționale în dezvoltare.

4. Proiectarea pedagogică asigură elaborarea programelor din diferite nivele de dezvoltare a învățământului, înființarea noilor instituții educaționale, constituirea unor grupuri de dezvoltatori și implementatori a proiectelor inovaționale și a.m.d.

În cadrul proiectului pedagogic în calitate de direcție independentă s-a creat **proiectarea didactică**, care este legată de crearea diferitor proiecte în procesul de instruire.

În opinia noastră, proiectarea didactică – este o activitate a pedagogului, complexă cu mai multe etape, care este legată de crearea modelelor de sisteme și procese didactice,

realizarea lor la nivel diferit și are loc ca o serie de etape succesive, apropiind dezvoltarea gândului de la ideea generală către activitățile descrise [5 p.3-7].

Apare întrebarea – ce reprezintă obiectul proiectării didactice?

În lucrările autorilor B.C.Безрукова, С.Н. Данаил [17, 22] putem defini trei etape (sau trei nivele) în activitatea de proiectare pedagogică, care pot fi reprezentate în următoarea consecutivitate: modelarea, proiectarea, construirea. Modelarea, în sensul larg al cuvântului, reprezintă o modalitate unde prin intermediul modelului se face posibilă cunoașterea calităților obiectului studiat.

Reieșind din definiția didacticii (de la grecescul. didaktikos – care asimilează, ce se referă la instruire) ca știință a instruirii [23, 27] și interpretarea celor menționate anterior, ca obiecte ale proiectării didactice putem să considerăm **sistemele didactice, procesele didactice și situațiile didactice.**

Sistemele didactice sunt de natură “micro” (spre exemplu, lecția), medii – “mezo” (ca exemplu, sistemul didactic al obiectului de studii concret), mari - “macro” (ca exemplu, sistemul de instruire în școli), foarte mari – “meta” (sistemul de instruire generală în școli, regiuni, țări). Fiecare din aceste sisteme are destinația sa (scopul) și propriul sistem de componente. Între ele există o ierarhie bine definită. În tipologia sistemică formele proiectării didactice sunt prezentate în modul următor Tabelul 1.

Tabelul 1. Sistemul formelor de proiectare didactică

Obiectul și conținutul proiectării	Nivelurile		
	Modelarea	Proiectarea	Construirea
Sistemele pedagogice	Legile, statuturile, concepțiile, principiile și altele.	Opiniile teoretice, predispoziții, programele de studiu și altele.	Formele mintal-emoționale: visurile, dorințele, reprezentările și altele.
Procesele pedagogice	Planurile de studiu, programele de instruire și altele.	Orarul, graficele de control, graficele de relații interdisciplinare, cerințele normative către lecții, planurile tematice pentru fiecare lecție și altele.	Conspectele, planurile de lecție, recomandările metodice, tutoriale și altele.
Situațiile pedagogice	Planurile lucrului instructiv-educativ, planurile de organizare a lucrului extra-curricular și suplimentar și altele.	Conspectele sau planurile de lecții, modele ale manualelor vizuale, manuale școlare, materiale didactice și altele.	Mijloacele instruirii, metodele și procedeele metodice.

În contextul științelor educației, didactica educației fizice se manifestă ca o știință integrativă (teoretico – metodică – psihopedagogică – medico - biologică), care determină și evidențiază importanța majoră a practicării exercițiilor fizice sub diverse forme și în condiții naturale de organizare și desfășurare a acestui proces. Realizarea eficientă implică respectarea

principiilor și a conceptelor fundamentale ce determină strategiile pedagogice în plan cognitiv, psihomotor și afectiv-volitiv. În consecință, se obține mărirea potențialul biologic, fiziologic, intelectual, psihomotric și social al elevului [24].

În scopul realizării integrale a obiectivelor cadru corespunzătoare curriculumului, proiectarea conținuturilor trebuie să se realizeze într-o consecutivitate logică-progresivă.

În activitatea sa, profesorul de educație fizică concepe sistemul de proiectare după însușirea conținutului curriculei de Educație fizică, axându-se pe cunoașterea competențelor (de diferite niveluri), acestea reprezentând scopuri ce determină întreaga activitate a elevilor și profesorilor [10, 18] și urmăresc cerințele generale ale planificării adaptând curricula la multiformitatea particularităților concrete în care se desfășoară activitatea.

Principalele documentele de planificare și proiectare a activităților de educație fizică sunt: 1 - proiectul didactic de lungă durată (plan tematic anual, eșalonarea ciclurilor tematice – sisteme de lecții); 2 - planul calendaristic semestrial (la opțiunea profesorului); 3 - proiectarea unităților de învățare; 4 - proiectul didactic al unei lecții.

În cazul necorespunderii condițiilor de desfășurare a activităților de educație fizică conform curriculei, este necesară realizarea unei proiectări specifice curriculumului adaptat.

Actualmente, în cadrul proiectării didactice a procesului educațional de educație fizică școlară s-a stabilit o anumită tradiție care se referă la succesiunea operațiunilor de elaborare a proiectului didactic după T.Grimalschi (Figura 1) [13, p.15].

Formarea competenței profesionale la viitorul profesor de educație fizică presupune formarea de capacități de planificare a procesului de predare, învățare, evaluare. Formarea acestor competențe se realizează prin intermediul disciplinelor fundamentale și introducerea cursurilor opționale, prin licență și prin specializări specifice. Unul din acestea (cursul opțional „*Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare*”) fiind subiectul central abordat în cadrul investigației științifice întreprinse de autor. Luând în considerație complexitatea și specificul activității didactice a profesorului de educație fizică, am reușit determinarea conținutului competențelor de proiectare didactică care înglobează următoarele competențe [3, 4, 7, 31]: 1- competențele de planificare; 2 - competențele de proiectare; 3 - competențele de desfășurare a lecției de control; 4 - competențele de evaluare; 5 - competențele de proiectare a activității educative; 6 - competențele de evaluare a personalității elevului și colectivului; 7 - competențele de evaluare fiziologică a efortului; 8 - competențele de proiectare a lecției de antrenament; 9 - competențele de proiectare a activităților extradidactice; 10 - competențele de comunicare profesională; 11 - competențele cognitive și operaționale de proiectare; 12 - competențele aptitudinale de realizare a proiectului.

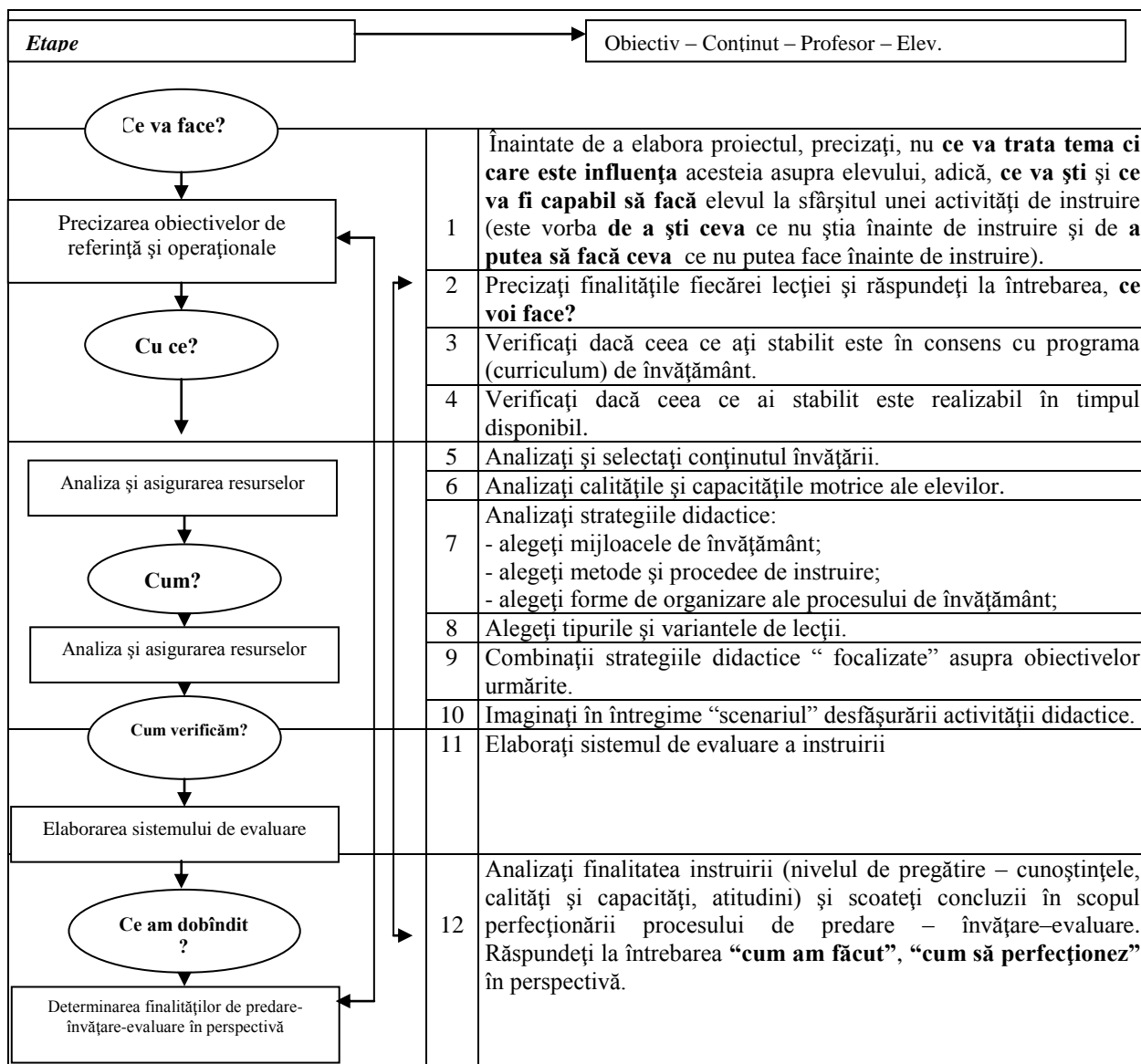

Fig. 1. Operațiunile de elaborare ale unui proiect didactic

În concluzie putem afirma faptul că în cadrul teoriei educației fizice contemporane, problemei proiectării didactice i se atribuie o atenție deosebită pe fundalul problemelor generale ale tehnologiilor și strategiilor pedagogice, didactice, unde tehnologia însăși reprezintă în primul rând, proiectul (descrierea) procesului de formare a personalității în baza dezvoltării de competențe atât a elevului, cât și a pedagogului – subiecți egali încadrați în procesul de învățare-comunicare.

ARGUMENTAREA TEORETICO-EMPIRICĂ A COMPLEXULUI DE COMPETENȚE NECESARE PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ PENTRU PROIECTAREA DIDACTICĂ (conținutul de bază al capitolului 2)

Organizarea și desfășurarea cercetării aplicative. În scopul îmbunătățirii metodicii de formare a competențelor de proiectare didactică, s-a realizat un experiment bazat pe

elaborarea și implementarea cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” pentru studenții anului III și IV de studii.

Cercetările de bază s-au desfășurat în cadrul Facultății Pedagogice a USEFS în perioada anilor de studii 2010-2013 și constituie trei etape: **I etapă** - de explorare (anii 2010-2011) a fost efectuată analiza literaturii științifice, pedagogice, metodice și de specialitate privind tema de bază a cercetării, fapt ce ne-a permis să determinăm și să argumentăm teoretic componentele principale și conținutul activităților de proiectare didactică ale profesorului de educație fizică în cadrul disciplinei „Educație fizică școlară”, de asemenea și necesare pentru realizarea unor cunoștințe teoretice, competențele practico-metodice, formele și metodele de formare a lor. Au fost examinate și evidențiate grupele de bază ale dificultăților care au loc în activitățile de proiectare didactică ale profesorului în desfășurarea procesului de învățământ la educația fizică din cadrul școlilor gimnaziale și celor liceale. A fost analizat sistemul și starea procesului de pregătire a studenților facultăților de Educație Fizică și Sport pentru activitățile de proiectare a procesului de educație fizică în calitate de disciplină instructivă, au fost determinate condițiile procesului de studii, care contribuie la sporirea eficacității pregătirii profesionale pedagogice în aspectul problemei examinate, a fost desfășurat sondajul sociologic, analiza rezultatelor care ne-a permis să obținem tabloul real al stării acestei activități în practica educației fizice școlare, să obținem informații despre concretizarea conținutului acestei activități și căilor de îmbunătățire a procesului de pregătire a viitorilor pedagogi din domeniu. Proiectările analitice, totalizările și sintetizările efectuate la această etapă au permis să elaborăm criteriile obiective de apreciere a activităților de proiectare didactică ale profesorului de educație fizică, să stabilim conținutul și structura programei pregătirii pe etape a studenților pentru activitatea dată, să formulăm pozițiile principale și compartimentele tematice de bază a elaborărilor metodice orientate spre perfecționarea și optimizarea cursului opțional " Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare", să stabilim condițiile și sistemul pedagogic pentru implementarea lor în procesul de învățământ din cadrul facultăților respective. **Etapa a II-a** - experimentală de formare (anii 2011-2012) sistemul pedagogic integrativ al lecțiilor din cadrul cursului opțional a elaborărilor metodice „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” a fost introdus în procesul de studii a Facultății Pedagogice în calitate de factor adaptativ al cursului existent "TMEF" pentru studenții din grupa experimentală (n=23). În scopul activizării procesului de studii în sistemul integrativ al lecțiilor cursului opțional au fost create, prin diferite conținuturi și forme, condițiile care se apropiau maximum de cele naturale. Aici se aplicau jocurile didactice care formează competențele activității integrative.

În același timp, construirea conținutului cu scop determinat a activităților instructive ale studenților în cadrul practicii pedagogice școlare ne-a permis să perfecționăm procesul pregătirii lor metodice, la nivelul conștientizării sigure a aspectelor procesuale a activității didactice de proiectare. La etapa dată au fost stabilite nivelurile de pregătire a studenților pentru activitatea de proiectare didactică prin metodele analizei activităților practice realizate, documentației normative de lucru, dărilor de seamă și notei de experți. **Etapa a III-a** - finală (an. 2012-2013) - au fost efectuate sistematizări a rezultatelor cercetării, prelucrarea, totalizarea și analiza datelor obținute din cadrul experimentului pedagogic formativ. Analiza comparativă a indicilor obținuți în grupa experimentală (n=23) și în cea martor (n=23) ne-a permis să stabilim nivelul eficacității a metodicii elaborate de noi, să elaborăm recomandările practice pentru implementarea datelor cercetării în practică. Aceasta, la rândul său, ne-a permis să implementăm, în scopul aprobării practice, diferite aspecte ale pregătirii studenților pentru activitățile de proiectare didactică în cadrul procesului instructiv-educativ a facultăților de educație fizică și sport, unde s-a confirmat eficiența lor prin rezultatele pozitive obținute.

Aspecte didactico-categoriale ale învățămîntului de cultură fizică ca premiză a orientărilor de proiectare didactică

Analiza teoretică și generalizarea datelor din literatura de specialitate ce țin de problema abordării activității profesionale a pedagogului prin prisma formării de competențe ne permite să admitem că există interpretări diferite atât a competenței propriu-zise, cât și a clasificării ei în diverse tipuri. De asemenea, este necesar de menționat și caracterul extensiv deosebit, precum și polifonia în demersul competențional, ca o condiție real „orientată spre rezultat ...” [25, pag.104-105], în timp ce abordările tradiționale sunt orientate spre conținut. În același timp, în opinia noastră, în plan teoretico-științific și pedagogic categorial aceste abordări nu sunt suficient de argumentate dacă e să vorbim în particular despre învățămîntul din domeniul culturii fizice. În majoritatea cazurilor ele se caracterizează prin caracterul vag în elucidarea concepției metodologice sau prin lipsa completă a acesteia. Deseori nu sunt determinate și nu sunt expuse în plan metodologic abordări fundamentale cum ar fi abordarea de activitate, de personalitate și sistemică a cercetării activității pedagogice propriu-zise.

În teoria și în practica modernă a învățămîntului orientat spre formarea competențelor se observă unele dificultăți atât în ceea ce privește determinarea tipologiei obiective a competențelor (în vederea entropiei conceptuale), cât și în ceea ce ține de determinarea măsurării lor cantitative care tinde spre finalitate [28].

În încercarea întreprinsă de noi de a elabora și de a interpreta constructul „*Învățămînt din domeniul culturii fizice*” (la nivelul formării de competențe), noi reieșim, înainte de toate,

din definiția noțiunii fenomenului „*Cultură fizică*”, și a derivatelor acestuia, prezentate, în mod primordial în abordările savanților Б.В. Евстафьев, Ю.М. Николаев, В.М. Выдрин, Н.Н. Визитей, С.Н. Данаил și alții, cu unele noastre completări și precizări a fenomenului „*comunicare*” [19, 20, 22, 24, 33]. În acest fenomen „*comunicarea*” se prezintă în calitate de categorie principală în cadrul legităților ce se realizează în procesul de învățămînt ca proces de formare socială și proces de formare a personalității. Acesta din urmă ne permite să precizăm pe deplin pozițiile corelative ale dialecticii subiectului și obiectului, atât în sistem, cât și în procesul de învățămînt.

Transformarea conținutului învățămîntului din domeniul culturii fizice în conținutul învățării presupune evidențierea componentelor ei de bază, cum este cultura fizică de bază (așa numită educație fizică), cultura fizică sportivă, recreativă și de reabilitare, care în mod adecvat corespund sistemelor pedagogice din domeniul culturii fizice în contextul filo- și ontogenetic: jocuri, gimnastică, sport și recreație, care presupun funcționarea instructivă a sistemului pedagogic integrativ al lecțiilor teoretice, practice, independente, metodice, de laborator, de pregătire fizică și de antrenament fizic, orientate spre formarea conturului integral al activității personalității.

Particularitatea fenomenului culturii fizice în modelul prezentat constă, înainte de toate, în faptul că cultura fizică, spre deosebire de alte culturi, posedă posibilitatea de a genera practic toate genurile de competențe esențiale ale personalității omului. Și în acest sens ea posedă proprietățile sistemului pedagogic universal, dar cu toate acestea și unic, care este capabil într-un mod vast și complet să satisfacă conținutul definiției categoriei „*învățămînt*” („*însușirea lumii de către om*”), reprezentată prin întregul context de construcțiile ei procesuale și rezultante portante: **învățare – comunicare – cunoștințe; instruire – activitate motorie – capacități, deprinderi; educație – comunicare, activitate motorie – valori, raporturi**: aspect „*Comunicare*” [11, p.79-89]: vezi Figura 2).

În același timp, aceasta în opinia noastră are o importanță majoră, întrucît permite evidențierea și a unei triade adecvate de metode categoriale, cum sunt metode comunicative, practice, complexe, unde fenomenul repetabilității se prezintă ca un factor dinamic și procesual al strategiei didactice, precum și ca o condiție indispensabilă a progresului și succesului pedagogic. Și în acest context, putem în mod foarte argumentat, să menționăm o triadă asemănătoare a competențelor-cheie didactice profesionale: cognitiv-comunicative, operațional-practice și integrative [2, 3].

Din aceste considerente elaborarea în continuare a programelor de învățămînt în domeniul culturii fizice în cadrul instituțiilor de învățămînt, trebuie să fie orientată, înainte de toate, spre elaborările clasice existente într-o măsură satisfăcătoare care însă nu sunt sistematizate în mod suficient. Aplicarea acestora va permite, fără îndoială, realizarea

procesului de învățămînt orientat în domeniul culturii fizice, precum și formarea competențelor corespunzătoare.

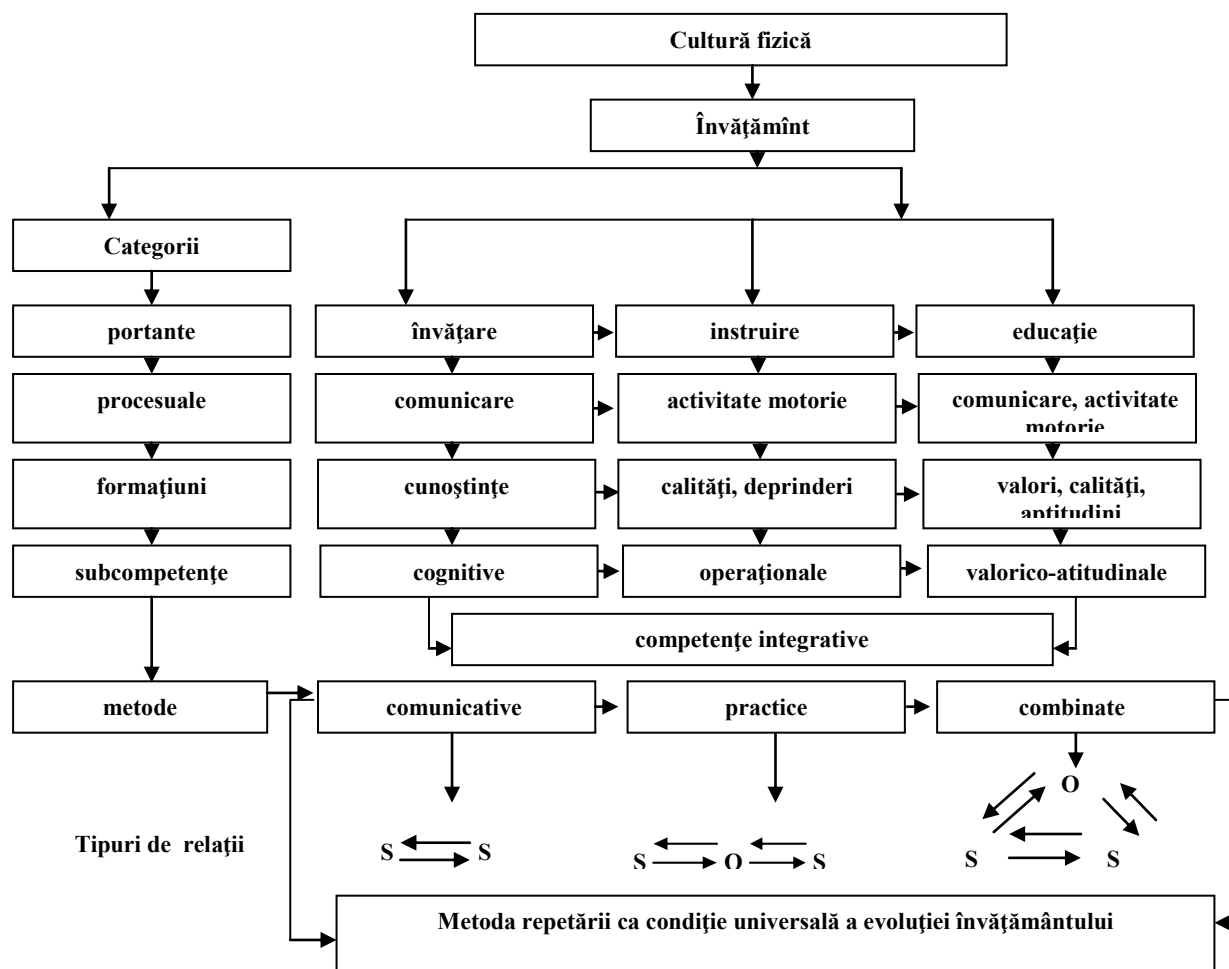

Fig. 2. Aspectul „Comunicare” al construcției „Învățămînt din domeniul culturii fizice” [6, p.54-61]

Și în acest plan, după cum considerăm, proiectarea procesului de învățămînt din domeniul culturii fizice are o importanță deosebită, fiind o componentă universală în activitatea profesională a profesorului, deoarece realizarea cu succes a acesteia este posibilă numai cu condiția prezenței întregului sistem de competențe, care sunt într-o legătură strînsă cu toate componentele sistemului de factori ce asigură procesul de învățămînt corespunzător.

Ne referim în special la competențele acelor factori din cadrul sistemului care constituie totalitatea algoritmilor proiectării didactice, prezentate în Tabelul 2 din care reiese că majoritatea lor (peste 50% prezentate aici) nu se ia în considerare pentru construirea (proiectarea) procesului educațional al culturii fizice, necătfînd la suficiența elaborărilor teoretico-metodologice existente, pentru formarea concepției științific argumentate fiindcă lipsește sistematizarea lor care va condiționa elaborarea, la rîndul său a disciplinei „Proiectarea didactică a învățămîntului de cultură fizică”.

Tabelul 2. Factori de bază determinanți care asigură procesul de învățământ din domeniul culturii fizice (S.N. Danaș, Gh. Branșiște, 2015)

Categoriile de bază al constructului învățământului din domeniul culturii fizice	Componente structurale de bază ale culturii fizice	Sisteme pedagogice în domeniul culturii fizice în aspect filo- și ontogenetic	Principii metodice principale ale educației fizice (sportive)	Metode de instruire specifice educației fizice (școlare)		Sistem pedagogic integral al lecțiilor
				pedagogice generale (didactice)	strategice predare-învățare	
1. Pregătire fizică 1.1. Învățare ideomotorie - cunoștințe - capacități 1.2. Educație fizică - capacități - orientări - valori 2. Antrenament fizic 2.1. Învățare ideomotorie: - cunoștințe - capacități 2.2. Educație fizică - orientări - valori - stereotip de comportament - calități	1. Cultură fizică generală 2.2. Cultură fizică sportivă 3. Cultură fizică recreativă 4. Cultură fizică curativă	1. Jocuri 2. <i>Gimnastică</i> 3. Sport 4. <i>Recreație (cașca-razamihul „turism”)</i>	1. Orientare și perfecționare 2. Participare activă și conștientă 3. Durabilitatea însușirii 4. Caracterul sistematic și continuu 5. Accesibilitate 6. Legătura cu activitatea practică 7. Caracter ciclic 8. <i>Sporivea treptată a centrelor</i>	1. Comunica-tive 1.1. Verbale 1.2. Nonverbale 1.3. Demonstra-tive	1. Bazăte pe abordare analitică 1.1. Constructiv-divizată 1.2. Selectivă 2. Bazăte pe abordare integrală 2.1. <i>Constructiv-integrală</i> 2.2. <i>Achiziție strâns legată</i> 3. Exerciții standard repetate: 3.1. <i>Sarcină corectivă</i> 3.2. <i>Sarcină integrată</i> 4. Exerciții alternative 4.1. <i>Sarcină corectivă</i> 4.2. <i>Sarcină în intervale</i> 5. Exerciții combinate 6. Antrenament ciclic 7. Jocuri	1. Teoretice 2. <i>Metode</i> 3. De seminar 4. De laborator 5. Activități instructive independente 6. De pregătire fizică 7. De antrenament fizic

Semnificații: factorii care se utilizează în structurarea procesului instructiv-educativ în domeniul culturii fizice; factorii de care se ține cont, însă fără orientare metodologică clară; factorii de care nu se ține cont

Și în acest plan, după cum considerăm, proiectarea procesului de învățămînt din domeniul culturii fizice are o importanță deosebită, fiind o componentă universală în activitatea profesională a profesorului, deoarece realizarea cu succes a acesteia este posibilă numai cu condiția prezenței întregului sistem de competențe, care sunt într-o legătură strînsă cu toate componentele sistemului de factori ce asigură procesul de învățămînt corespunzător.

Ne referim în special la competențele acelor factori din cadrul sistemului care constituie totalitatea algoritmilor proiectării didactice, prezentate în Tabelul 2 din care reiese că majoritatea lor (peste 50% prezentate aici) nu se ia în considerare pentru construirea (proiectarea) procesului educațional al culturii fizice, necătfînd la suficiența elaborărilor teoretico-metodologice existente, pentru formarea concepției științific argumentate fiindcă lipsește sistematizarea lor care va condiționa elaborarea, la rîndul său a disciplinei „Proiectarea didactică a învățămîntului de cultură fizică”.

Formarea competențelor de proiectare didactică prin prisma profesorilor de educație fizică și ale studenților din ciclul I de studiu, anul III și IV

Analiza și generalizarea teoriei și practicii învățămîntului universitar profesional din domeniul culturii fizice ne demonstrează că procesul existent al pregătirii profesionale pedagogice a viitorilor specialiști nu formează în deplină măsură orientarea sistemică spre activitatea profesională, prin motivație profesională conștientizată cînd predomină orientarea spre rezultat, nu spre interacțiunea participanților procesului pedagogic. În consecință, lipsește analiza calitativă a rezultatelor activității date. Carența dată determină necesitatea de revizuire a mijloacelor care se utilizează în procesul pregătirii viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea didactică. Unul dintre acești factori, precum menționează autorii H.B. Кузьмина, В.М. Моторин, S.N.Danail [12, 21, 29] este activitatea de proiectare și competențele pedagogice ale acesteia.

În scopul aprecierii nivelului de formare a competențelor de proiectare didactică, ca componentă de bază în pregătirea profesională a profesorului de educație fizică și determinării factorilor care influențează starea nivelului dat, am desfășurat un sondaj socio-pedagogic ce s-a bazat pe chestionarea de opinie, realizată pe un eșantion de 257 profesori și 363 studenți a șase centre universitare: Chișinău (Facultatea de Pedagogie a USEFS) și (România): Iași, Suceava, Galați, Craiova, Timișoara [1, p.4-13].

La întrebarea dacă sunt familiarizați cu activitatea dată (Figura 3), numai 32,8% dintre studenți precum și profesori au răspuns afirmativ, în timp ce 67,2% nu au fost determinați pentru a oferi un răspuns. Procentajul minim al răspunsurilor afirmative, după cum s-a constatat, este condiționat de opțiunile variantelor de răspuns, ceea ce a servit pentru fiecare

respondent un factor orientativ a nivelului de autoapreciere comparativă pe fondul taxonomiei integrate a tuturor funcțiilor activității de proiectare didactică.

Din numărul profesorilor supuși anchetării, 52,1,7% au optat pentru varianta „Da”, pentru varianta „Nu” – 15,2% dintre respondenți, iar pentru „Dificil de răspuns” – 32,7%.

Recunoscînd faptul că aspectul de proiectare constituie factorul principal pentru activitatea didactică a profesorului, constatăm un anumit decalaj care rezultă din răspunsurile respondenților – majoritatea lor („Nu” – 15,2%; „Dificil de răspuns” – 32,7%) menționează orientarea slab conturată în domeniu a problemei date (Figura 3).

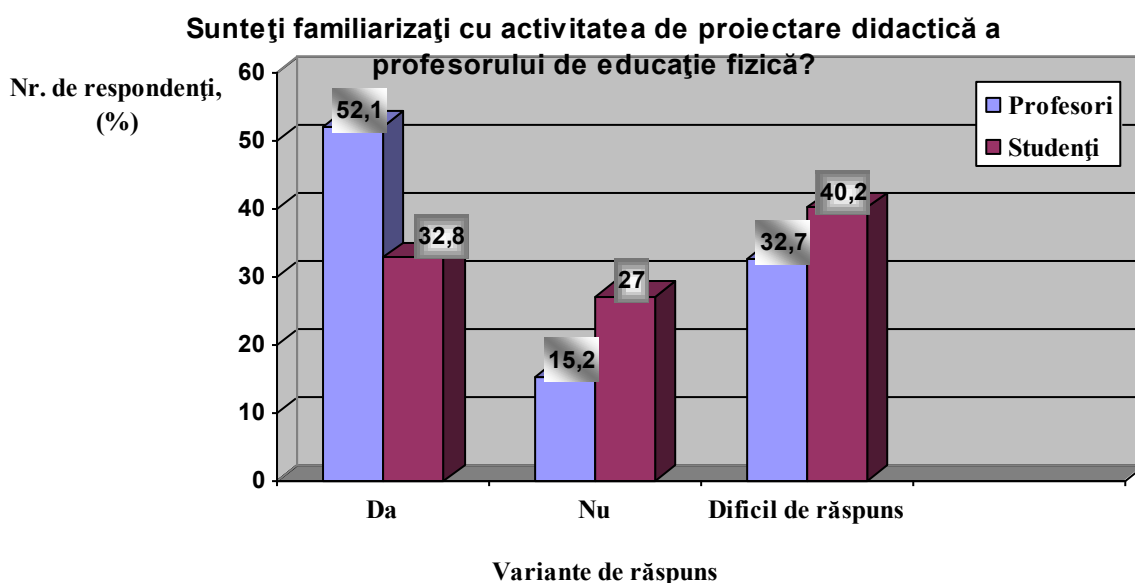

Fig. 3. Răspunsurile respondenților privind familiarizarea cu activitatea de proiectare didactică a profesorului de educație fizică

Deasemenea, menținem faptul că majoritatea studenților, care au răspuns „Nu” (27%) și „Dificil de răspuns” (40,2%) nu posedă la nivel suficient aspectele de proiectare didactică. Astfel putem afirma faptul că, în teoria și practica pregătirii profesorilor de educație fizică pentru acest compartiment de activitate nu se aplică tehnologiile formative bazate pe sistematizarea elaborărilor teoretico-metodologice actuale existente.

În scopul determinării funcțiilor prioritare în activitatea de proiectare didactică a profesorului de educație fizică am propus mai multe variante de răspuns (Tabelul 3).

Profesorilor care au optat pentru varianta „Da” li s-a propus să precizeze care dintre funcțiile prezentate sunt prioritare în activitatea managerială didactică a profesorului de educație fizică. Rezultatele demonstrează că 25,0% dintre respondenți au selectat ca prioritară funcția de planificare, 23,8% dintre cei chestionați - funcția de reglare-evaluare în plan pedagogic și 22,6% - funcția de orientare metodologică. Din numărul studenților care au răspuns afirmativ la întrebarea ce viza familiarizarea cu activitatea didactică a profesorului de

educație fizică, au considerat prioritară funcția de planificare (24,4%), de orientare metodologică (23,5%) și funcția de organizare (19,3%). Potrivit tabloului general al rating-ului priorităților funcțiilor de proiectare, repartizarea acestora la ambele eșantioane de respondenți poate fi considerată omogenă. Acest fapt poate fi explicat prin aceea că profesorii și studenții au urmat programele tradiționale de pregătire specială, unde aspectele de proiectare didactică nu au fost reflectate la nivelul conținutului ca o disciplină independentă, ca teorie și metodologie cu propriile legități și concepte fundamentale.

Tabelul 3. Răspunsurile respondenților privind precizarea funcțiilor prioritare în activitatea de proiectare didactică a profesorului de educație fizică (%)

Eșantioane	Funcția de planificare	Funcția de organizare	Funcția de orientare metodologică	Funcția de reglare-evaluare în plan sociologic	Funcția de reglare-evaluare în plan pedagogic	Alte funcții
	1	2	3	4	5	6
Profesori	25	10,1	22,6	14,3	23,8	3,6
Studenți	24,4	19,3	23,5	15,9	15,1	1,7

Potrivit autorilor В.М. Моторин, S.N.Danail [11, 21, 32], activitatea pedagogică a profesorului de educație fizică se asigură prin unitatea competențelor structurale – funcționale: comunicativă, gnostică, de proiectare, constructivă, motrice și organizatorică.

Rezultatele analizei datelor statistice ale răspunsurilor privind prioritatea componentelor prezentate (Tabelul 4.), concluzionăm că profesorii au determinat componenta structurală din cadrul activității pedagogice și funcțiile prioritare ale acesteia în următoarea ordine: **componenta de proiectare** a fost determinată de către profesori cu gradul de prioritate **unu** (34,6%) și **componenta organizatorică** a fost determinată de către cei chestionați cu gradul de prioritate **doi** (33,5%); **componentei constructive** i s-a atribui gradul de prioritate **trei** (32,7%); **componenta comunicativă** a fost determinată cu gradul de prioritate **patru** (31,5%); **componentei gnostice** respondenții i-au atribuit gradul de prioritate **cinci** (30,7%) și **componenta motrice** a fost determinată de către profesori cu gradul de prioritate **șase** (29,2%).

Examinînd datele statistice cu privire la prioritatea componentelor structurale ale activității profesionale (Tabelul 4), ne permite să concluzionăm că studenții au determinat componentă structurală din cadrul activității profesional-pedagogice a profesorului de educație fizică și funcțiile prioritare ale acesteia în următoarea succesiune: **componenta de proiectare** a fost determinată de către studenți cu gradul de prioritate **unu** (24,24%); **componenta constructivă** a fost determinată de către cei chestionați cu gradul de prioritate

doi (23,14); **componentei organizatorice** i-a fost determinat gradul de prioritate **trei** (22,31%); **componenta comunicativă** a fost determinată cu gradul de prioritate **patru** (21,49%); **componentei gnostice** respondenții i-au atribuit gradul de prioritate **cinci** (20,66%); **componenta motrice** a fost determinată de către studenți cu gradul de prioritate **șase** (19,28%).

Tabelul 4. Răspunsurile respondenților privind determinarea priorităților componentelor structurale din cadrul activității profesional-pedagogice a profesorului de educație fizică (%)

Nr. d/o	Componentele și funcțiile aderente	Profesori		Studenți	
		Rating	%	Rating	%
1	De proiectare	1	34,6	1	21,2
1.1	Funcția de planificare	1	21,9	1	18,6
1.2	Funcția de creație productivă	2	21,3	3	17,9
1.3	Funcția de evaluare	3	19,5	-	-
1.4	Funcția de coordonare	-	-	2	18,2
2	Organizatorică	2	33,5	3	22,3
2.1	Funcția de conducere (dirijare)	1	21,4	3	14,6
2.2	Funcția orientativă	2	21,1	-	-
2.3	Funcția de relații (relațională)	3	19,9	-	-
2.4	Funcția strategică	-	-	1	15,7
2.5	Funcția de organizare	-	-	2	15,2
3	Constructivă	3	32,7	2	23,1
3.1	Funcția de reglare	1	23,4	-	-
3.2	Funcția invențională	2	22,7	-	-
3.3	Funcția de modelare	3	21,4	3	21,5
3.4	Funcția de aplicare	-	-	1	22,6
3.5	Funcția de operare	-	-	2	22,1
4	Comunicativă	4	31,5	4	21,5
4.1	Funcția emotivă	1	16,9	1	13,6
4.2	Funcția informativă	2	13,6	-	-
4.3	Funcția sugestivă	3	11,9	-	-
4.4	Funcția comunicativă	-	-	2	13,1
4.5	Funcția gnostică	-	-	3	12,9
5	Gnostică	5	30,7	5	20,7
5.1	Funcția formativă	1	21,7	3	16,9
5.2	Funcția de generalizare, sintetizare	2	21,0	1	17,5
5.3	Funcția inductivă, deductivă	3	19,4	-	-
5.4	Funcția creativă	-	-	2	17,4
6	Motrică	6	29,2	6	19,3
6.1	Funcția kinezică comunicativă nonverbală	1	22,4	-	-
6.2	Funcția motrică didactică (demonstrativă)	2	21,8	2	20,0
6.3	Funcția motrică sportivă	3	19,4	-	-
6.4	Funcția motrico-coordonativă	-	-	1	21,3
6.5	Funcția motrică de caracter general	-	-	3	19,4

Potrivit rezultatelor generale ale chestionării, (620 de respondenți, 22 de întrebări cu 215 variante de răspuns în aspectul problemei abordate) putem afirma că programele de studii

la disciplinele de profil nu conțin potențialul suficient pentru asigurarea procesului de formare a competențelor necesare la viitorii profesori în realizarea activității didactice de proiectare în cadrul disciplinei „Educația fizică școlară”.

În opinia noastră, modul de soluționare al acestei probleme constă în integrarea tuturor factorilor didactici decisivi într-un conținut formativ-educațional, la nivelul disciplinei prioritare, orientat către pregătirea viitorilor profesori pentru activitatea didactică.

În același context, menționăm că la întrebarea privind modalitatea de perfecționare a pregătirii didactice a profesorului de educație fizică, majoritatea dintre cei chestionați (peste 87%) au optat pentru elaborarea și introducerea în programa de studii a unui curs specializat ce ar viza aspecte ale proiectării didactice la educația fizică școlară.

ESENȚA PROGRAMEI DE FORMARE A COMPETENȚELOR DE PROIECTARE DIDACTICĂ (conținutul de bază al capitolului 3)

Analiza și generalizarea informației din literatura de specialitate, a programelor “TMEF” și “Practica pedagogică” pentru facultățile de educație fizică și sport, precum și a rezultatelor sondajului sociologic desfășurat ne-au permis să elaborăm structura programei experimentale de formare a competențelor de proiectare didactică în cadrul cursului opțional “Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”.

Conținutul programei de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la studenții anului III și IV de studii

Pentru prezentarea clară a conceptului care trebuie să devină fundamentul metodologico-constructiv al programei de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică, noi ne-am bazat pe aspectul categorial „Comunicare” al “Conceptului general al învățământului de cultură fizică” [2, p.5-12]: prezentat anterior (Figura 4)

Astfel, programa experimentală de formare a competențelor de proiectare didactică prevede 3 etape de formare a cunoștințelor, priceperilor și aptitudinilor de proiectare didactică [3, 6]:

- etapa de pregătire teoretică;
- etapa de pregătire practică;
- etapa de pregătire în condiții naturale (practicii pedagogice).

Programa de pregătire pe etape a viitorilor specialiști în domeniu pentru activitatea de proiectare didactică vizează următoarele compartimente ale cursului opțional “Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”: conceptul de proiectare didactică, determinarea

obiectivelor operaționale ce permit realizarea subcompetențelor, prelucrarea și structurarea conținutului științific, elaborarea strategiei didactice, elaborarea structurii procesuale a lecției, randamentul școlar, evaluarea, autocontrolul și autoevaluarea competențelor elevilor, etc.

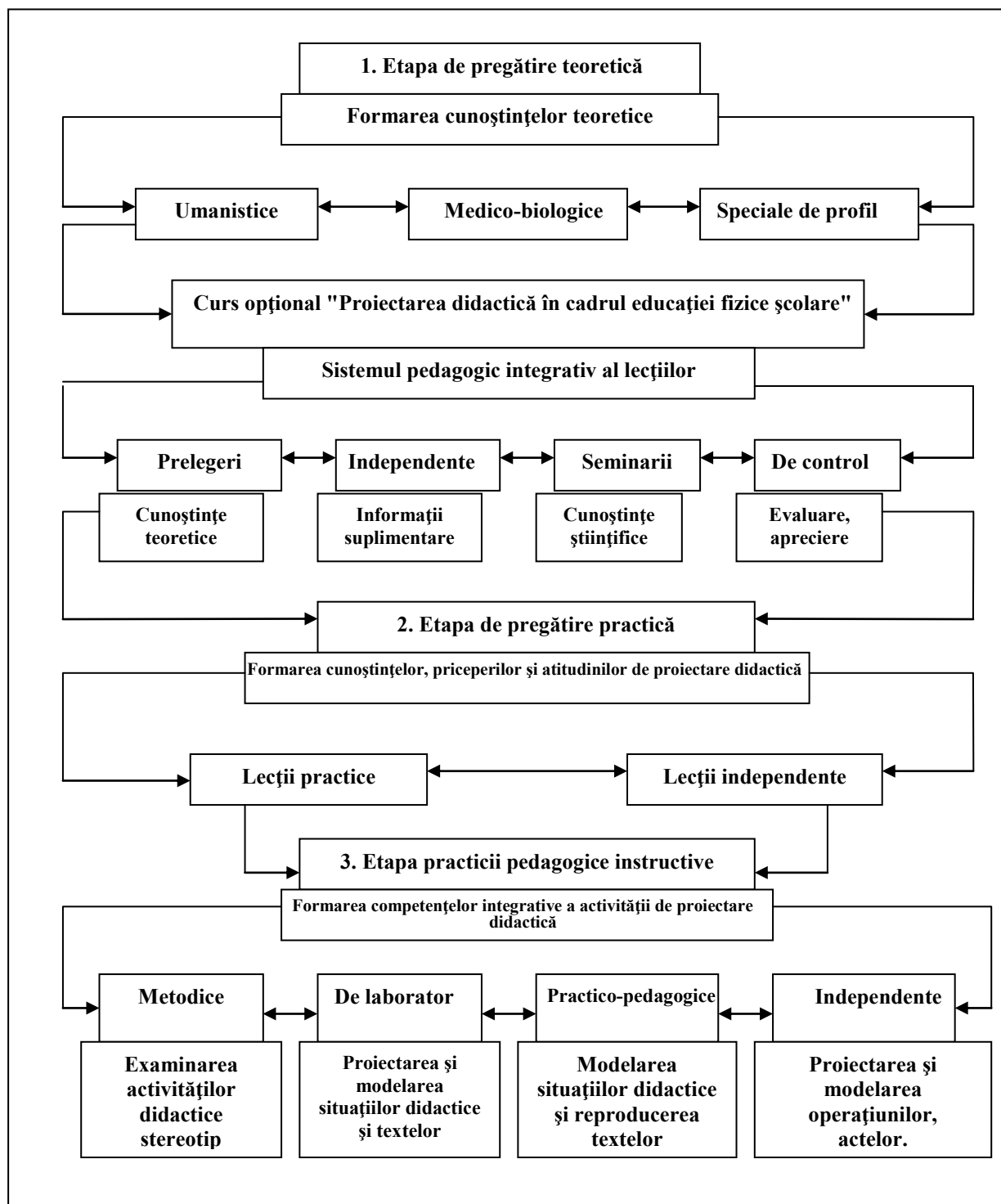

Fig. 4. Structura programei de pregătire pe etape a viitorilor profesori de educație fizică pentru formarea competențelor de proiectare didactică [2, p.5-12]

Aceste compartimente implică realizarea tematicii în procesul lecțiilor planificate în programa cursului opțional “Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” cu respectarea structurilor specific și a tehnologiilor proprii.

Programa tematico-analitică a cursului opțional prevede 8 teme generale repartizate pe 24 ore de prelegeri, 18 ore de seminar, 18 ore de lecții facultative și 8 ore independente. În total, programa vizează 68 de ore, dintre care 60 de ore sunt repartizate pentru toată varietatea de lecții cu excepția celor 8 independente (Tabelul 5).

Tabelul 5. Planul-tematic experimental al cursului opțional “ Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”

Nr. d/o	Conținutul de bază al cursului (teme generale)	Numărul de ore				
		Prelegeri	Seminare	Facultative	Individuale	Total
1	Conceptul de competență.	2	2	2	-	6
2	Încadrarea lecției sau a activității didactice în sistemul de lecții, sau în planul tematic.	2	1	1	1	5
3	Proiectarea didactică	4	3	3	2	12
4	Stabilirea obiectivelor operaționale care permit realizarea subcompetențelor.	2	2	2	-	6
5	Prelucrarea și structurarea conținutului științific.	2	2	2	1	7
6	Elaborarea strategiei didactice.	4	2	2	2	10
7	Stabilirea structurii procesuale a lecției	4	4	4	-	12
8	Cunoașterea și evaluarea randamentului școlar; stabilirea modalităților de control și evaluare folosite de profesor; stabilirea modalităților de autocontrol și autoevaluare folosite de elevi.	4	2	2	2	10
Total:		24	18	18	8	68
Forma de evaluare		Examen				

1. În rezultatul analizei planurilor de studii de la facultățile de educație fizică și sport și a sondajului pedagogic a fost identificată perioada cu cel mai bun impact de implementare a programei experimentale în procesul de învățământ, aceasta fiind optimă atribuită semestrului VI-VII.

În cursul anului de studii 2011 (semestrul VI-VII), a fost desfășurat procesul instructiv-educativ cu studenții Facultății Pedagogice în cadrul sistemului pedagogic integrativ de lecții al cursului opțional “Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” (68 ore) și elaborărilor metodice. La lecții au asistat 23 de studenți (grupa

experiment), care au ales acest curs în calitate de disciplină opțională, ceilalți studenți, (23) constituind grupa martor.

În scopul determinării nivelului de pregătire generală pentru activitatea de proiectare didactică și pentru stabilirea omogenității grupelor au fost apreciate competențele teoretice și practice.

Aprecierile în cadrul compartimentului teoretic au fost desfășurate sub forma lucrărilor de control care vizau răspunsul la patru întrebări ce vizau:

1. Cunoașterea bazelor teoretice și metodologice de organizare a procesului educațional (învățarea, instruirea, educarea).
2. Cunoașterea bazelor teoretice și metodologice de proiectare a activității educaționale (activitatea „predare - învățare”).
3. Cunoașterea bazelor tehnologice ale proiectării didactice.
4. Cunoașterea obiectelor proiectării didactice (proiectarea sistemului teoretic de învățare a elevilor; proiectarea sistemului practic de instruire al elevilor; proiectarea sistemului activității extradidactice a elevilor; proiectarea procesului instructiv-educativ ca un sistem integrativ; proiectarea lecției; proiectarea situațiilor didactice; proiectarea sistemului pedagogic individual) (Tabelul 6).

Evaluarea compartimentului practic s-a desfășurat sub formă de prezentare a proiectelor didactice:

1. Proiectul de planificare a procesului instructiv-educativ la disciplina „Educația fizică” din cadrul unui trimestru.
2. Proiectul didactic al lecției de educație fizică, cu o tematică orientată spre formarea calităților fizice și deprinderilor motrice prin mijloacele din programa disciplinei (clasele gimnaziale).
3. Proiectul fișei de evaluare a procesului didactic (aspecte pedagogice și fiziologice în cadrul lecției de educație fizică).
4. Proiectul de evaluare a influențelor pedagogice asupra elevilor, care vizează aspecte de dezvoltare fizică și de pregătire psihomotrică a elevilor la etapa inițială și finală a procesului instructiv-educativ al întregului sistem de lecții în ciclul anual de învățământ (Tabelul 7).

Ulterior, desfășurarea lecțiilor cu grupa experiment a fost realizată în corespundere cu elaborările metodice ale programei cursului opțional “Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”. La etapa de finisare a experimentul instructiv-formativ a fost desfășurată evaluarea nivelului de formare a competențelor teoretice și practice la studenții grupei experiment (Tabelul 6, Tabelul 7).

Tabelul 6. Evaluarea competențelor teoretice ale studenților, grupa experiment (n=23)

Întrebări	Etapa inițială	Etapa finală	t	P
	$\bar{X} \pm m$	$\bar{X} \pm m$		
1.	7,00±0,24	7,72±0,20	3,00	< 0,001
2.	7,10±0,17	7,71±0,15	3,59	< 0,001
3.	7,00±0,15	7,57±0,12	3,80	< 0,001
4.	7,10±0,18	7,82±0,16	4,00	< 0,001

Notă : n=23 f=22 P – 0,05; 0,01; 0,001
r=0,413 2,074; 2,819; 3,792

Tabelul 7. Evaluarea competențelor practice ale studenților, grupa experiment (n=23)

Întrebări	Etapa inițială	Etapa finală	t	P
	$\bar{X} \pm m$	$\bar{X} \pm m$		
1.	6,54±0,22	7,39±0,18	3,86	< 0,001
2.	7,00±0,19	7,69±0,16	3,63	< 0,01
3.	6,90±0,13	7,35±0,12	3,46	< 0,01
4.	7,00±0,20	7,78±0,17	3,90	< 0,001

Notă : n=23 f=22 P – 0,05; 0,01; 0,001
r=0,413 2,074; 2,819; 3,792

Datele evaluative prezentate anterior ne demonstrează diferențele statistice semnificative ($P < 0,01 - 0,001$), privind aspectul comparativ al notelor finale superioare față de cele inițiale. La grupa martor diferențele statistice în acest context n-au prezentat pragul necesar de semnificație la toți parametrii testați.

În cadrul respectivei abordări, am stabilit obiectivele concrete care se înainteză față de studenții-practicanți de la facultățile de educație fizică și sport, care diferă de obiectivele instructive din cadrul procesului educațional universitar. La etapa de finalizare a experimentului pedagogic formativ, s-au realizat următoarele obiective:

1. Determinarea nivelului de pregătire didactică a studenților-practicanți pentru activitatea instructiv-educativă încadrul lecțiilor de educație fizică, desfășurate cu elevii în prima săptămână a practicii.

2. Determinarea activităților pedagogice de corectare, în scopul influențelor selective asupra formării la studenți a unui grup de competențe pentru activitatea didactică de proiectare.

3. Determinarea nivelului competențelor de proiectare didactică la studenții grupei experiment, la etapa finală a practicii pedagogice (IV săptămână).

În procesul practicii pedagogice cu studenții grupei experiment au fost desfășurate lecții metodice, în cadrul cărora s-a realizat analiza activităților didactice în sistemul lecțiilor de educație fizică. În baza acestora s-a stabilit sarcina pentru activitățile instructive

independente, care aveau scopul lichidării lacunelor în activitățile de proiectare didactică. În general, aceste dezavantaje s-au referit la construcția corectă a planificării, a proiectelor didactice pentru lecțiile din planul de studii.

Utilizarea sarcinilor cu scop determinat în procesul desfășurării lecțiilor a contribuit la proiectarea conștientă și îmbinarea optimă a acestora în cadrul lecției în dependență de obiectivele formulate.

La etapa dată, în procesul ședințelor metodice, a fost asigurată înlăturarea carențelor rezultatelor activităților independente. Proiectarea și modelarea care se realiza sub forma fixă – conspecte, a contribuit la formarea orientativă a competențelor de proiectare didactică sub aspectul modelării acestora (realizarea practică).

Datele evaluative obținute la etapa de finalizare a practicii pedagogice și prezentării documentației de lucru a studenților grupei experiment și martor, ne permite să menționăm diferențe statistic veridice ($P < 0,001$; $P < 0,01$) între grupele examinate (Tabelul 8).

Cele mai înalte rezultate la studenții grupei experiment au fost obținute la compartimentele „Competențe de planificare” ($9,0 \pm 0,14$ față de $7,47 \pm 0,23$ – grupa martor), „Competențe integrative - desfășurarea lecției de control”, „Competențe comunicative profesionale”, „Nota medie la practică”. Studiul comparativ ne demonstrează diferențe esențiale între indicii grupei martor față de grupa experiment.

Este necesar să menționăm faptul că în scopul obiectivizării reușitei studenților toate compartimentele care reprezintă competențele didactice structurale din cadrul general au fost diversificate la nivelul triadelor constitutive principale. Aici ne-am condus de principiul algoritmizării sub aspectul de la general la particular, respectând totodată succesiunea: aspect cognitiv – aspect aptitudinal – aspect atitudinal ca laturi constitutive ale competenței integrative.

Analiza comparativă statistică a datelor experimentale ne permite să constatăm că programa cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” și elaborările metodice de aplicare a acestora sunt eficiente și contribuie astfel la formarea competențelor de proiectare didactică la nivelul productiv, productiv cu elemente de creație (confirmat prin notele de „8,8 - 9”) la studenții grupei experiment atunci când are loc producerea cu elemente de creație a obiectivelor ce țin de activitățile de planificare și proiectare didactică. Menționăm și nivelul reproductiv (notele „7-8”) la studenții grupei martor atunci când se reproduc activitățile didactice cu procedee operative de realizare, fără elemente de creație, în condiții standard.

Tabelul 8. Datele statistice ale evaluării studenților grupei martor și experiment la etapa finală a experimentului pedagogic formativ

Nr. d/o	Probe de control	Grupa martor	Grupa experim.	t	P
		$\bar{X} \pm m$	$\bar{X} \pm m$		
1.	Nota pentru competențele de planificare	7,47±0,23	9,00±0,14	5,67	< 0,001
2.	Nota pentru competențele de proiectare	7,65±0,19	8,90±0,14	5,21	< 0,001
3.	Nota pentru competențele de evaluare	7,91±0,19	8,90±0,14	4,12	< 0,001
4.	Nota pentru competențele de desfășurarea lecției de control	7,86±0,14	9,05±0,14	5,95	< 0,001
5.	Nota pentru competențele de proiectarea a activității educative	7,86±0,19	8,90±0,14	4,33	< 0,001
6.	Nota pentru competențele de evaluarea a personalității elevului și a colectivului	7,56±0,23	8,85±0,14	4,78	< 0,001
7.	Nota pentru competențele de evaluarea fiziologică a efortului	7,82±0,23	9,05±0,09	4,92	< 0,001
8.	Nota pentru competențele de proiectarea a lecției de antrenament	7,95±0,23	8,75±0,14	2,96	< 0,01
9.	Nota pentru competențele de proiectare a activităților extradidactice	7,65±0,19	8,85±0,14	5,00	< 0,001
10.	Nota pentru competențele de comunicare profesională	8,13±0,23	9,00±0,14	3,22	< 0,01
11.	Nota pentru competențele cognitive și operaționale de proiectare	7,56±0,23	8,85±0,09	5,16	< 0,001
12.	Nota pentru competențele aptitudinale de realizare a proiectului	7,82±0,23	8,80±0,09	3,92	< 0,001
13.	Nota medie la practică	7,73±0,19	9,25±0,09	7,24	< 0,001
	Nota medie generală	7,75±0,19	8,88±0,09	5,38	< 0,001

În contextul celor relevate, se poate conchide că programa elaborărilor metodice a cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” contribuie la formarea competențelor de proiectare didactică la nivelul productiv cu elemente de creație, sporind astfel eficacitatea randamentului de pregătire a studenților pentru activitatea de proiectare didactică.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. Rezultatele studierii teoriei și practicii problemei formării competențelor de proiectare didactică la profesorii de educație fizică ne demonstrează prioritatea concepțiilor potrivit cărora orientarea metodologică a acestora o reprezintă planul analitic al categoriilor cu aspect cognitiv, operațional, atitudinal, unde categoriile didactice fundamentale ale învățămîntului de cultură fizică „învățare”, „instruire”, „educare” devin factori inițiali de orientare pentru elaborarea conținutului tuturor competențelor necesare pedagogului în vederea realizării obiectivelor specifice domeniului.

2. Examinarea teoriei și practicii actuale a procesului educațional în cadrul facultăților de educație fizică și sport ne permite să afirmăm că disciplina „TMCF” se evidențiază în calitate de sistem pedagogic în cadrul căruia este format conținutul propriu universal devine baza orientării metodologice pentru formarea la studenți a competențelor de proiectare didactică, însă, cu toate acestea, foarte rar se abordează în vederea formării competențelor profesionale adecvate.

3. Proiectarea analitică a componentelor constitutive de bază ale conceptului educațional de cultură fizică la nivelul categoriilor principale ne-a permis să stabilim substructurile adecvate care asigură în totalitate procesul didactic al educației fizice: categoriile didactice educaționale portante, procesuale, rezultative, formațiuni-competențe fundamentale și competențe integrative, ceea ce contribuie la elucidarea caracterului construcției programei de formare a competențelor de proiectare didactică.

4. Rezultatele analizei sondajului sociopedagogic desfășurat cu profesorii de educație fizică și cu studenții de la facultățile de educație fizică și sport ne-a permis să stabilim structura funcțională a competențelor de bază comunicative, organizaționale, cognitive, motrice, constructive și de proiectare în activitatea profesională pedagogică a specialistului din domeniu, unde cele de proiectare sunt menționate ca principale, care integrează activitatea didactică ca un tot între și care sunt evaluate la nivelul posesării suficiente (34,6%) de către profesori, precum și de 21,2% studenți, ceea ce confirmă nivelul scăzut al posesării acestei competențe didactice.

5. Rezultatele proiectărilor didactice și investigațiilor sociologice ne-au permis să stabilim că baza pregătirii, cu scop bine determinat, a viitorilor profesori de educație fizică pentru realizarea activităților de proiectare didactică trebuie să o constituie cunoștințele teoretice, priceperile și deprinderile pedagogice profesionale, valorile, atitudinile și calitățile care determină diapazonul larg al competențelor de proiectare didactică necesare formării competențelor fundamentale ale specialistului.

6. În cercetările noastre a fost determinată metodologia și mijloacele de formare a competențelor cognitive, operaționale și atitudinale sub aspectul activităților de proiectare didactică, care se bazează pe programa de pregătire pe etape în plan vertical (etapa teoretică – metodică – practico-metodică – practico-pedagogică) și în plan orizontal pe sistemul pedagogic integrativ al lecțiilor, care vine să asigure formarea și modelarea competențelor de proiectare didactică necesare activității profesionale.

7. Rezultatele investigațiilor realizate au contribuit la elaborarea și formarea pe etape, a competențelor de proiectare didactică în cadrul educației fizice școlare la studenții facultăților de educație fizică și sport, asigurată prin conținuturi educaționale ale programei tematico-analitice și elaborările teoretico-metodice ale cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” cu tematici repartizate adecvat (prelegeri (24), individuale (8), seminare (18), lecții facultative (18)).

8. Analiza rezultatelor experimentului pedagogic formativ desfășurat în condiții de auditoriu, de laborator și de practică pedagogică școlară, ne permite să evidențiem eficacitatea programei cursului opțional precum și a metodicii de aplicare a acesteia confirmate prin indicii superiori ai competențelor de proiectare didactică la studenții grupei experimentale (nota medie -8,9 față de grupa martor, nota medie – 7,65), stabilindu-se astfel la aceștia nivelul productiv cu elemente de creație a competențelor profesionale pedagogice.

Astfel, problema științifică importantă soluționată în domeniu cercetat constă în elaborarea, aplicarea și demonstrarea valorii teoretico-metodologice și practice a programei de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” orientat spre unitatea a tuturor formațiunilor constitutive ale competenței integrative.

Rezultatele analizei și generalizării abordărilor teoretice și empirice a problemei formării competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică precum și a datelor obținute în urma proiectărilor teoretico-pedagogice au permis să formulăm următoarele recomandări;

1. În scopul sporirii eficacității procesului de formare a competențelor de proiectare didactică la viitorii specialiști din domeniu este imperios necesară implementarea cursului de profil specializat ce ține de problema în cauză, independent și care integrează conținuturi din domeniul managementului educațional, didacticii educației fizice, pedagogiei, fiziologiei, psihologiei și altor științe.

2. Formarea nemijlocită a competențelor de proiectare didactică trebuie să fie eșalonată ca proces în etape la nivelul cărora să se respecte succesivitatea formațiunilor cu caracter cognitiv, abilitativ și atitudinal asigurând o calitate superioară la nivelul competenței integrative.

3. Construcția programei de formare a competențelor de proiectare didactică la studenții facultăților de educație fizică și sport trebuie să reflecte sistemul pedagogic integrativ al lecțiilor: teoretice, metodice, de laborator, practice în condiții de auditoriu și naturale – practica pedagogică școlară în cadrul disciplinei „Educație fizică”.

4. Programa de formare a competențelor de proiectare didactică va avea eficiență sporită prin implementarea unei agende pentru studentul-practicant în conținutul căreia este necesar să fie prezentate modelele tuturor compartimentelor activităților didactice ale profesorului din cadrul disciplinei „Educația fizică școlară”.

Bibliografie

1. Braniște Gh. Problema formării competențelor de proiectare didactică prin prisma opiniilor profesorilor de educație fizică și ale studenților. În: Revista Știința culturii fizice, Chișinău, nr.19/3, 2014, p.4-13.
2. Braniște Gh., Danail S.N., Danail S.S. Физкультурное образование в контексте современных разработок теории деятельности и личности и компетенций. În: Revista Știința culturii fizice, Chișinău, nr.20/4, 2015, p.5-12.
3. Braniște Gh. Programa de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică, În: Revista Știința culturii fizice, Chișinău, nr.20/4, 2015, p.4-11.
4. Braniște Gh. Specificity and contributory essence of the staged development of competences of didactic planning of the future teachers of physical education. În: Revista "Sport și societate", Iași, Vol. 15, Nr.1 din 2015, p. 46-51.
5. Braniște Gh. Unele considerații privind activitatea didactică managerială de proiectare la disciplina „Educația fizică”. În: Congresul științific internațional „Sportul olimpic și sportul pentru toți”. Chișinău, Ediția a XV-a, 2011, Vol.2, p.3-7.
6. Braniște Gh., Timuș M., Danail S. Программа поэтапного формирования коммуникативных компетенций у студентов факультетов физического воспитания. În: Международная научно-практическая конференция «Университетский спорт в современном образовательном социуме»: Доклады пленарных заседаний, Минск, 23-24 апреля 2015, с.54-61.
7. Braniște Gh. Timuș M., Amelicichin E. *Comunicarea didactică a profesorului de educație fizică*. Programă pentru masteranzi. Chișinău: Valinex, 2014. p.20
8. Boian I., Grimalschi T., Rotaru A., Sava P., Bicherschi Șt. Educația Fizică. Curriculumul Școlar pentru clasele a V-a – IX-a. Chișinău: Univers Pedagogic, 2006; Educația fizică (clasa 5-9), 38 p.
9. Carp I. Pregătirea studenților facultăților de educație fizică și sport pentru activitatea de cercetare științifică: Teza de doctor în științe pedagogice. – Chișinău, 1999. – 210 p.
10. Curriculumul (modernizat) pentru învățământul gimnazial (cl. a V-a - IX-a) Chișinău: Univers Pedagogic, 2010, 37p.
11. Danail S. Conținutul activităților comunicative didactice a profesorului de cultură fizică în sistemul lecțiilor. În: Culegeri gimnastică. Chișinău, 1993, p. 10 – 20.
12. Danail S., Faur M-L. Aftimiciuc O. Ritmul activității motrice în sistemul pregătirii profesionale pedagogice a profesorului de educație fizică. Monografie. Chișinău: Valinex, 2014. 151 p.
13. Grimalschi T. Tehnologia proiectării obiectivelor pedagogice specifice în contextul învățământului curricular. Chișinău: Reclama, 2005. 20p.
14. Nanu M. Formarea limbajului profesional pentru comunicarea pedagogică la studenții facultăților de educație fizică și sport: Teza de doctor în științe pedagogice. Chișinău, 2006. 168 p.
15. Raicu-Gonczi M. Formarea priceperilor activității didactice integrative la studenții facultăților de educație fizică și sport în cadrul disciplinei "Educația ritmico-muzicală": Autoref. Dis. ... doctor în pedagogie. Chișinău, 2002. 29 p.
16. Tomșa N. Pregătirea studenților facultăților de educație fizică și sport pentru comunicarea dialogo-didactică: Autoref. dis. ... doctor în pedagogie. Chișinău: INEFS, 2003. 28 p.
17. Безрукова В.С. Педагогика. Проективная педагогика. Екатеринбург: Деловая книга, 1996. 344 с.

18. Болотов В.А., Исаев Е.И., Слободчиков В.И., Шайденко Н.А. Проектирование профессионального педагогического образования. Педагогика. 1997, №4, с. 66-72.
19. Визитей Н. Введение в теорию физической культуры: (Учеб. пособие). Chişinău: Valinex SA, 2008. 210с.
20. Выдрин В.М. Физическая культура – вид культуры личности и общества (опыт историко-методологического анализа проблем). Омск: СибАДИ, 2003. 142 с.
21. Данаил С.Н. Методика подготовки студентов факультетов физического воспитания к коммуникативной дидактической деятельности. Дис. ... канд. пед. наук. Ленинград, 1989. 271 с.
22. Данаил С. Современные проблемы физкультурного образования в контексте разработок теории деятельности и личности. В: Ştiinţa culturii fizice. Chişinău: INEFS, 2006. №. 4, с. 79-89.
23. Дидактика средней школы / Под ред. М.Н.Скаткина. Москва, 1982. С.17.
24. Евстафьев Б.Ф. Понятийный словарь по теории физической культуры. Ленинград: ГДОИФК им. П.Ф. Лесгафта, 1990. 44 с.
25. Ибрагимов Г.И., Ибрагимова Е.М., Андрианов Т.М. Теория обучения: учеб. пособ. Москва: ВЛАДОС, 2011, с.104-105.
26. Ильин Е. Психология физического воспитания: Учеб. пособ. для студ. пед. ин. тов. Москва: Просвещение, 1987. 287 с.
27. Клинберг Л. Проблемы теории обучения. Москва, 1984. 380с.
28. Краевский, В.В. Предметное и общепредметное в образовательных стандартах. Педагогика. 2003, № 3, с. 3-10.
29. Кузьмина Н.В. Формирование педагогических способностей. Ленинград: ЛГУ, 1961. 165 с.
30. Кузьмина Н. В. Методы системного педагогического исследования. Ленинград, 1980. 107 с.
31. Курамшина Ю.Ф. Теория и методика физической культуры: Учебник /2-е изд., испр. Москва: Советский спорт, 2004. 464 с.
32. Моторин К. М. Анализ особенностей профессиональной деятельности учителя физической культуры: Дис. ... канд. пед. наук. Ленинград, 1980. 197 с.
33. Николаев Ю.М. Теоретические аспекты интегративного содержания и человекотворческой сущности физической культуры. В: Теория и практика физической культуры. Москва, 1998, №4, с. 16-23.
34. Советский энциклопедический словарь.- М.: Советская энциклопедия, 1981. С. 1077.

ADNOTARE

Braniște Gheorghe: Formarea competențelor de proiectare didactică la studenții facultăților de educație fizică și sport. Chișinău, 2015.

Structura tezei. Introducere, 3 capitole, concluzii și recomandări, bibliografie 277 surse, 12 anexe, 121 pagini de text de bază, 21 figuri, 27 tabele. Rezultatele obținute sunt publicate în 16 lucrări științifice.

Cuvinte – cheie: competențe, învățământ de cultură fizică, planificare, proiectare, proiectare pedagogică, proiectare didactică, competențe integrative, proces educațional, pregătire pe etape.

Domeniul de studiu: pedagogie.

Scopul cercetării constă în perfecționarea procesului de formare a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”.

Obiectivele tezei. 1. Studiarea teoriei și practicii a activității de proiectare didactică în cadrul disciplinei „Educația fizică” din sistemul de învățământ școlar. 2. Aprecierea nivelului de pregătire a studenților – viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea de proiectare didactică. 3. Stabilirea conținutului și structurii programei cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”. 4. Elaborarea teoretică și aprobarea experimentală a programei și metodicii „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare”, în vederea pregătirii profesional-pedagogice a specialistului din domeniu.

Noutatea și originalitatea cercetării constă în: - determinarea la nivelul sistemic teoretico-conceptual a structurii și conținutului competențelor de proiectarea didactică ale profesorului de educație fizică care sunt constituite din acele 3 componente de bază: cognitive, operaționale și atitudinale; - elaborarea programei a procesului de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică care vizează: 1 – etapa de pregătire teoretică; 2 – etapa de pregătire practico-metodică; 3 - etapa practicii pedagogice nemijlocite în cadrul practicii școlare; - elaborarea tehnologiei de formare a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” bazată pe sistemul integrativ pedagogic al lecțiilor (teoretice, metodice, seminare, facultative, independente).

Problema științifică importantă soluționată în domeniu constă în elaborarea, aplicarea și demonstrarea valorii teoretico-metodologice și practice a programei de formare pe etape a competențelor de proiectare didactică la viitorii profesori de educație fizică în cadrul cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” orientat spre unitatea a tuturor formațiilor constitutive ale competenței integrative.

Importanța teoretică este determinată prin - contradicție între necesitatea formării competențelor ale viitorilor profesori de educație fizică pentru activitatea de proiectare didactică și nivelul teoretico-metodic insuficient elaborat și reflectat în programele de studii de la facultățile respective, elaborarea unei variante optime a conținutului cursului experimental existent „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” sub aspectul formării competențelor de proiectare didactică cu condiția elaborării unei metodologii respective ce va ține cont de cerințele actuale ce prezintă premiza majoră în abordarea acestei probleme.

Valoarea aplicativă constă în: - elaborarea și argumentarea experimentală a cursului opțional „Proiectarea didactică în cadrul educației fizice școlare” care poate fi aplicat în cadrul pregătirii profesionale pedagogice a studenților de la facultățile de educație fizică și sport, precum și în sistemul de reciclare și perfecționare a cadrelor didactice din domeniu; - argumentarea criteriilor de evaluare ale nivelului de formare a competențelor pentru activitatea de proiectare didactică la absolvenți – viitorii profesori de educație fizică.

Implementarea rezultatelor științifice

Rezultatele obținute au fost verificate și implementate în cadrul practicii pedagogice desfășurate de către studenții-practicanți ai anilor III și IV din cadrul USEFS Chișinău.

АННОТАЦИЯ

Браниште Георге: Формирование компетенций дидактического проектирования у студентов факультетов физического воспитания и спорта, Кишинев, 2015.

Структура диссертации: Введение, 3 главы, выводы и рекомендации, библиография 277 источников, 12 приложения, 121 страниц основного текста, 21 рисунков, 27 таблиц. Полученные результаты опубликованы в 16 научных работах.

Ключевые слова: компетенции, физкультурное образование, педагогическое проектирование, дидактическое проектирование, целостные компетенции, образовательный процесс, поэтапная подготовка.

Область исследования: педагогика.

Цель исследования заключается в совершенствовании процесса формирования проектировочных дидактических компетенций у будущих учителей физического воспитания в рамках факультативного курса «Дидактическое проектирование в школьном физическом воспитании».

Задачи исследования. 1. Изучение теории и практики проектировочной дидактической деятельности в рамках дисциплины «Физическое воспитание» в системе школьного образования. 2. Оценка уровня подготовленности студентов-будущих учителей физической культуры к проектировочно-дидактической деятельности. 3. Определение содержания и структуры программы факультативного курса «Дидактическое проектирование в школьном физическом воспитании». 4. Теоретическая разработка и экспериментальное обоснование в программы и методики «Дидактическое проектирование в школьном физическом воспитании», направленных на профессиональную подготовку специалистов в данной области.

Новизна и оригинальность исследования состоит в: - определении на системном теоретико-концептуальном уровне структуры и содержания компетенций дидактического проектирования учителя физической культуры, состоящие из 3-х базовых компонентов: когнитивных, операциональных и ценностно-реляционных; разработке программы поэтапного формирования дидактико-проектировочных компетенций у будущих учителей физической культуры, которая предусматривает: 1 – этап теоретической подготовки; 2 – этап практико-методической подготовки; 3 – этап непосредственной практической подготовки в рамках школьной практики; - разработке технологии формирования проектировочно-дидактических компетенций у будущих учителей физической культуры в рамках факультативного курса «Дидактическое проектирование в школьном физическом воспитании» основанной на целостной педагогической системе уроков (теоретических, методических, семинарских, факультативных и самостоятельных).

Научная значимость решения данной проблемы заключается в разработке и в установлении состояния уровня профессиональной подготовленности специалиста физической культуры для многосторонней деятельности и в частности-уровня владения компетенциями дидактического проектирования как предпосылка для разработка программы поэтапной подготовки будущих специалистов для проектировочно-дидактической деятельности а также и для определения нового содержания нового концепта дидактического проектирования и операциональных задач, которые способствуют реализации субкомпонентов; разработка и структурировании научного содержания, дидактической стратегии, процессуальной структуры занятия и системы лекций.

Теоретическая значимость работы состоит в снятии противоречий между необходимостью формирования проектировочно-дидактических компетенций у будущих учителей физического воспитания и низким теоретико-методическом уровнем существующих учебных программ для соответствующих факультетов; в разработке оптимального варианта содержания альтернативного курса «Дидактическое проектирование в школьном физическом воспитании» в контексте формирования проектировочно-дидактических компетенций на основе разработанной методики, которая отвечает современным педагогическим требованиям, что представляет значимую предпосылку в решении данной проблемы.

Прикладная ценность работы состоит в: - разработке и экспериментальном обосновании факультативного курса «Дидактическое проектирование в школьном физическом воспитании» который может быть использован в рамках профессионально-педагогической подготовки студентов факультетов физического воспитания, а также в системе переподготовки и совершенствования дидактических кадров из данной области; - обосновании критериев оценки уровня сформированности компетенций дидактическо-проектировочной деятельности у выпускников – будущих учителей физической культуры.

Внедрение научных результатов. Полученные результаты были апробированы и внедрены в учебно-воспитательной процесс педагогической практики проведенной со студентами-практикантами 3-4 курсов ГУФВиС РМ. Отдельные разработки были внедрены в систему занятий курса ТМФВ для студентов 2 курса (IV семестр).

ANNOTATION

Braniste Gheorghe: Competence formation of teaching design for students of the physical education and sport Faculty. Chisinau, 2015.

The structure of the dissertation: Introduction, 3 Chapters, conclusions and recommendations, 277 sources of bibliography, 12 appendices, 121 pages of main text, 21 figures, 27 tables. The achieved results are published in 16 scientific works.

Keywords: competence, education of physical training, planning, design, pedagogical design, didactic design, integrative competence, educational process, step-by-step training.

Field of study: pedagogy

The aim of the research is improving the process of formation of competences on teaching design for the future teachers of physical education within optional course "Didactic design within school physical education".

Objectives of the dissertation: 1. To study of the theory and practice of the didactic design in the framework of the "Physical education" subject of the school education system. 2. To assess the level of the students training – the future teachers of physical education for the activity of didactic design. 3. Determination of the content and structure of the optional course "Didactic design within school physical education". 4. Theoretical elaboration and experimental approval of the curriculum and methodology of "Didactic design within school physical education" in the aim to ensure the professional-pedagogical training of the specialist in the relevant field.

Novelty and originality of the research consists of: determination at the systemic conceptual and theoretical level of the structure and content of the didactic design competences of the teachers of physical education consisting of those three competitive components: cognitive, attitudinal and operational; elaboration of the process of phased training skills of teaching design of the future teachers of physical training aimed at: 1 – the stage of theoretical instruction; 2 – stage of training; ; – stage of pedagogical practice within direct school education; – elaboration of training skills of teaching design of the future teachers of physical education in the framework of optional course "Didactic design within school physical education" based on a pedagogical system of lessons (theoretical, methodological, seminars, optional, independent).

Important scientific issue resolved consists in the developing, implementing and demonstrating the value of the theoretical-methodological and practical step-by-step training program of didactic design skills of the future teachers of physical education in the framework of optional course "Didactic design within school physical education" facing the unity of all the constituent parties of integrative competence.

Scientific value is determined through contradiction between the necessity of creating the competences for the future teachers of physical education in the didactic design activity and the theoretical and methodical level insufficiently reflected in the curricula of the faculties, development of optimal content for the existing course "Didactic design within school physical education", in terms to provide training skills for didactic design provided for respective methodologies which will take into account the current requirements with the major premise in addressing this issue.

Applicative value consists in: – development and experimental argumentation of the optional course "Designing teaching within school physical education" which may be applied in the context of vocational training of students from the faculties of physical education and sport as well in-service teacher training in the field; argumentation of the criteria for the evaluation of the level of training skills of teaching design to graduates – future teachers of physical education.

Implementation of scientific results: the obtained results have been checked/verified and implemented in the framework of pedagogic practice performed by the students-practitioners of the year III and IV of the State University of Physical Education and Sport of Moldova.

Braniște Gheorghe

**FORMAREA COMPETENȚELOR DE PROIECTARE
DIDACTICĂ LA STUDENȚII FACULTĂȚILOR DE
EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT**

Specializarea: 533.04 –Educație fizică, sport, kinetoterapie și recreație

Autoreferatul tezei de doctor în științe pedagogice

Aprobat spre tipar: 08.06.2015

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar ofset.

Tiraj 30 ex

Coli de tipar: 2,0

Comanda nr. 22

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport a Republicii Moldova

Adresa: Chișinău, str. A. Doga 22.

